

“Vatican Airport” een speurtocht

Olav Petri

oktober 2018

Poststukken bekijken, leuk is dat toch, vol verrassingen zijn ze. Ik laat u meekijken met wat ik deed met zomaar een enveloppe uit Vaticaanstad uit 1938. Nee, ik verzamel het niet, maar er bleek avontuur in te zitten.

Zoals bij de meeste poststukken uit Vaticaanstad betreft het een filatelistisch stuk, naar Duitsland, 1938, gefrankeerd met 9 postzegels uit die tijd. Keurig gestempeld op 20 juni 1938 om 19.00 uur, op het Vaticaanse postkantoor. Bij nader inzicht bleken drie van de postzegels echter Italiaanse luchtpostzegels te zijn, uitgegeven ter ere van de Romeinse keizer Augustus. Ze waren voorzien van een Italiaans stempel, eveneens keurig aangebracht, Rome, 22.00 uur. Een vierde Italiaans stempel was haastwerk, dezelfde datum. Het tijdstip mist helaas minus 1 cijfer, de positie van de datumcijfers doet vermoeden dat het een ander stempel was.

Er zijn geen start- en landingsbanen in Vaticaanstad dus samenwerking met de Italiaanse PTT moet er beslist geweest zijn. Verzending liep via Fiumicino. Volgens de Filatelistengroep Italia werden al in Vaticaanstad zelf, in samenwerking met de Italiaanse PTT, de noodzakelijke luchtpostzegels aangebracht en afgestempeld met uiteraard een Italiaans stempel. In dat geval zou het wat slordiger vierde stempel een doorgangsstempel zijn, aangebracht op weg naar het vliegveld.

Klaar, zou je zeggen, maar er komt meer boven water. De enveloppe zelf is een mooi exemplaar, met verticale banden in de kleuren van de Italiaanse vlag en in die vlag staat ook nog het logo van de fascistische partij van Mussolini, de bundel bijlen, de fasces, die de Romeinse lictoren (dienaren / ambtenaren red.) in staatsoptochten droegen om aan te geven dat de staat over leven en dood ging. Een ander zwart symbool is overplakt met een postzegel en het is niet te zien wat er boven op dat zwarte balkje staat.

Er is meer. Toen ik de achterkant bekeek, toen viel me opeens een blindstempel op, een heuse Duitse nazi swastika! Zou dit een vorm van postcensuur betreffen? Nooit van gehoord. Op internet niets daarvan gevonden. Nog eens kijken, hé, het stempel is ingedrukt vanaf de binnenkant! Omdat het een open enveloppe betrof aan de binnenkant aangebracht? Dat heeft toch geen zin! Dus misschien bij de fabricage aangebracht om de enveloppe een echt fascistisch tintje te geven? Nog eens kijken. Toen bleek dat op de achterzijde ook een enorme fasces op een zuil in blindstempel aangebracht was. De swastika staat eveneens op een zuil. De enveloppe is opgeleukt.

Okay, klaar dus, nu ook eens in de Michel catalogus kijken. Vaticaanstad heeft in 1938 op 21 juni luchtpostzegels uitgegeven. Veel handiger. Er zal een prettige financiële regeling getroffen zijn met de Italiaanse PTT. Maar wacht eens even! 21 juni? Van wanneer dateert het poststuk? Juist, 20 juni.

Ik ga dan bij zo'n filatelistische enveloppe denken dat we met een “laatste dag stempel” te maken hebben. Italiaanse luchtpostzegels zijn niet meer nodig, er zijn voortaan eigen zegels.

Misschien was er nog een overgangsmoed of zo. U ziet het, een ogenschijnlijk gewoon poststuk, maakwerk, biedt uiteindelijk heel veel avontuur!

